

CONCEPT NOTULEN van de Vergadering van Certificaathouders van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank, gehouden op vrijdag 17 mei 2019 in Tivoli Vredenburg te Utrecht

1. Opening

Mevrouw De Zwaan, voorzitter van het Bestuur van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank, opent om 14.15u de vergadering. Het agendapunt waarover de aanwezigen hun stem zullen uitbrengen wordt na 14.30u behandeld. Mevrouw De Zwaan heet de aanwezigen welkom, ook de certificaathouders die via de webcast deelnemen aan de vergadering, en dankt de certificaathouders voor hun vele bijdragen in de afgelopen jaren aan de vergadering door goede en scherpe vraagstelling.

Mevrouw De Zwaan stelt de agenda vast en vervolgens stellen de overige leden van het Bestuur van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank ("SAAT") zichzelf voor. i) De heer Schoors uit België, tevens Professor Economie aan de Universiteit van Gent én acteur, ii) de heer Lageweg, die inmiddels twee jaar deel uitmaakt van het Bestuur van SAAT, daarnaast diverse toezichthoudende bestuursfuncties vervult en o.a. koploper is van de campagne omtrent voedsel, gezondheid en natuur, en iii) de heer Keller uit Duitsland, die in 2018 is benoemd en toegetreden tot het Bestuur van SAAT, tevens werkzaam als directeur van een ziekenhuis en lid van de Raad van Commissarissen bij een stichting. Mevrouw De Zwaan introduceert zichzelf en geeft aan zich vooral in te zetten in het domein cultuur, onderwijs en gezondheidszorg. Er is afscheid genomen van de heer Nawas als bestuurslid. Ter stemming zal vandaag de benoeming worden voorgelegd voor een nieuw lid.

De voorzitter meldt dat de heer Bossenbroek, notaris bij NautaDutilh, aanwezig is. Hij zal toezicht houden op het stemproces.

De voorzitter wijst conform artikel 10 lid 9 van de administratievoorwaarden SAAT, Mevrouw Van der Velden aan als notulist. De concept notulen zullen voor eind augustus op de website worden geplaatst en in lijn met de administratievoorwaarden worden vastgesteld.

De voorzitter constateert dat de oproep voor de vergadering conform artikel 10 lid 3 van de administratievoorwaarden SAAT heeft plaatsgevonden. De aankondiging van de vergadering is op 13 april 2019 in een landelijk verspreid dagblad (Trouw) gepubliceerd. Certificaathouders hebben, op basis van de opgegeven keuze hiertoe, een schriftelijke uitnodiging per post of per e-mail ontvangen. De stukken voor de vergadering lagen ter inzage en konden worden opgevraagd en zijn op de website gepubliceerd. De voorzitter maakt de aanwezigen erop attent dat stemming steeds geschiedt over het betreffende agendapunt, zoals aangegeven in de toelichting op de agenda.

De voorzitter geeft aan later in de vergadering te zullen melden hoeveel certificaathouders ter vergadering aanwezig zijn en hoeveel stemmen er totaal in de vergadering aanwezig en/of vertegenwoordigd zijn. Er zijn mogelijk ook niet-certificaathouders aanwezig. Deze personen zijn van harte welkom, maar hebben niet het statutaire recht om tijdens de vergadering het woord te voeren. Personen die na aanvang van de vergadering zijn gearriveerd en zich niet hebben geregistreerd kunnen niet stemmen, zoals ook is aangekondigd in de bevestiging die de certificaathouders hebben ontvangen nadat zij zich hebben aangemeld voor de vergadering. Dit is nodig om de geldigheid van de stemming te kunnen waarborgen.

Iedere certificaathouder heeft het recht om in de vergadering het woord te voeren en mag in eerste instantie één vraag per keer stellen. Indien een certificaathouder het woord wil voeren wordt zij/hij verzocht om bij een microfoon te gaan staan. Vragen kunnen alleen via de microfoon of via de live webcast worden gesteld. De certificaathouders worden verzocht om, voor zij het woord nemen, duidelijk hun naam en woonplaats te noemen.

2. Verslag van het Bestuur van SAAT 2018

De voorzitter verwijst naar het verslag dat is opgenomen in het jaarverslag op pagina's 190 t/m 193. Het verslag zal worden toegelicht in het kader van verdieping op de toelichting van de stem die door SAAT is uitgebracht in de Algemene Vergadering van Triodos Bank N.V..

SAAT heeft als rol het borgen van de zelfstandigheid en missie van Triodos. SAAT vervult de rol van onafhankelijke aandeelhouder van de bank, maar is geen eigenaar van de bank. Stemmen worden uitgebracht met inachtneming van de administratievoorwaarden die voorschrijven dat SAAT het stemrecht op de haar toebehorende aandelen zelfstandig uitoefent en zich daarbij laat leiden door het belang van de certificaathouders, het belang van de bank en de beginselen die in de doelstelling en de missie van de bank zijn uitgedrukt. Hetgeen met de uitoefening van het bankbedrijf beoogd wordt, staat vermeld in artikel 2.2 van de statuten van Triodos Bank N.V.

SAAT beschikt over een onafhankelijk bestuur dat door de certificaathouders benoemd wordt. SAAT, de bank en certificaathouders zijn met elkaar in dialoog. De certificaathouders stemmen over de benoeming van de bestuursleden van SAAT, de statuten en de wijziging van de bezoldiging indien daartoe een voorstel wordt ingediend. Op de triodos.com website is te lezen wat de aandachtsgebieden van de interactie met Triodos Bank zijn en over de uitvoering door SAAT.

Afgelopen jaar zijn in de interactie met de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen thema's aan de orde geweest, zoals de kostenratio, efficiency, de prestaties van de verschillende vestigingen gedurende het jaar, het beloningsbeleid binnen de bank en de Raad van Commissarissen en de hoogte van het dividend in relatie tot het rendement dat de bank boekt. In gesprekken met de Raad van Bestuur over het jaarverslag 2018 zijn de missie en essentie besproken. De missie van de bank wordt door twee zaken gerealiseerd: de bank wil de veranderingen in de maatschappij financieren door in projecten te investeren én door de financiële sector te veranderen. Aandacht voor het gedachtegoed van de bank is in de context van de maatschappelijke ontwikkelingen urgenter geworden. Het klimaatvraagstuk en de sociale vraagstukken worden zichtbaar tot uitdrukking gebracht in het beleid van de bank en de samenhang van deze thema's wordt steeds belangrijker. SAAT is verheugd dat de bank de keuze heeft gemaakt voor de drie thema's: Klimaat en energie, voeding en landbouw en *social inclusion*. De voorzitter vervolgt dat SAAT in de overtuiging verkeert dat de bank met haar ervaring in staat is die thema's in samenhang zodanig op de kaart te zetten dat er versnelling mogelijk is zowel vanuit de krediet portefeuille als ook vanuit het perspectief van impact.

De impact van de activiteiten van Triodos Bank is besproken met de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. Voor de impact is een aantal parameters en indicatoren beschikbaar. De verhouding tussen het spaargeld dat wordt toevertrouwd en de kredietportefeuille neemt toe. Meer spaargeld wordt toebedeeld aan projecten, waardoor de impact groeit. Daarnaast vindt SAAT het van belang dat de bank in staat is de certificaathouders te informeren over de gerealiseerde impact. Dit jaar heeft Triodos Bank de methode Platform for Carbon Accounting Financials (PCAF) geïntroduceerd. Daarnaast zijn de Sustainable Development Goals belangrijke parameters evenals de impact per klant. De voorzitter spreekt de hoop uit dat de certificaathouders consistente rapportages ontvangen en dat Triodos op basis van de rapportages nog beter in staat is de keuze te maken over waar de impact gegeneerd wordt. De financiële parameters zijn door de Raad van Bestuur toegelicht: het verhoogde rendement, de dividenden, de portefeuille, kapitalisatie en de aard van de inkomsten. De rentemarge staat onder druk. SAAT volgt deze onderwerpen. Daarnaast wordt een intense inspanning waargenomen om impact te genereren en verandering te realiseren op de hiervoor genoemde thema's. Verdere details zijn terug te vinden in het jaarverslag.

Voorgaande jaren ontvingen certificaathouders voorafgaand aan de vergadering een vragenlijst over de tevredenheid over de bank en SAAT. Er wordt naar gestreefd om hier in het najaar interactie over te hebben. De tevredenheid van certificaathouders met het resultaat van Triodos Bank toont door de jaren heen een zeer consistent, positief beeld. De mening van de certificaathouders over het belang van sociale versus financiële opbrengsten toont gedurende de laatste twee jaar eveneens een consistent beeld. Hetzelfde geldt over de tevredenheid met de balans tussen individueel rendement en impact en met de stembesluiten van SAAT. Ieder jaar blijkt dat sommige certificaathouders kiezen voor een neutrale stem in de survey. De ambitie van SAAT is om meer duidelijkheid te scheppen in bijvoorbeeld de toelichting, zodat de stellingen voor alle certificaathouders begrijpelijk zijn en dat

daarmee voor de certificaathouders die nu een neutrale respons geven voldoende informatie beschikbaar is om een inhoudelijk antwoord te geven.

Voorafgaand aan de jaarlijkse Vergadering van Certificaathouders van SAAT zijn door de bestuursleden vergaderingen met certificaathouders bijgewoond in de verschillende landen. Ook is met de klanten in verschillende landen gesproken. De vestiging in het Verenigd Koninkrijk is namens SAAT bezocht door de voorzitter. De vragen van de certificaathouders tijdens de vergadering aldaar richtten zich met name op de consequenties van de Brexit voor de certificaathouders. Dit heeft SAAT goed aan de certificaathouders kunnen uitleggen. Aansluitend op de vergadering was een klanten dag georganiseerd waar voor klanten interactie mogelijk was met het management van de bank en de Raad van Bestuur.

De vergadering van de vestiging in België is begin mei bezocht door de heer Schoors en de voorzitter. De vergadering is in groten getale bezocht door certificaathouders. De directie heeft een uiteenzetting gegeven omtrent de impact op het gebied van duurzame energie, onderwijs en *social inclusion*. Tevens werd een discussie gevoerd over de transitie van de maatschappij en economie en hoe hier aan bij te dragen. Ook zijn ethische vragen over de partners waarmee wordt samengewerkt besproken. Verder is gesproken over werkverzuim, teruglopend personeel en personeelsbeleid.

De Duitse vestiging in Frankfurt is vorige week bezocht door de heer Keller en de voorzitter. Met de klanten is gesproken over de verantwoordelijkheid die de Bank kan nemen voor het klimaatprobleem. De Duitse certificaathouders roepen de bank dringend op om het relevante en dringende klimaatprobleem op te lossen. Daarnaast is in Duitsland aan SAAT de vraag gesteld hoe de missie wordt geborgd en wat SAAT eigenlijk kost. De kosten van SAAT staan in het jaarverslag helder weergegeven. Daarnaast is niet alleen duidelijk gemaakt wat het geld van de certificaathouders mogelijk maakt, maar zijn ook inspirerende voorbeelden gegeven hoe vraagstukken en impact thema's worden opgepakt.

De vestiging in Spanje is door de voorzitter bezocht samen met mevrouw Valcarcel, kandidaat bestuurslid SAAT, waar interactie was tussen de bank, de klanten en de certificaathouders. De vragen richtten zich uitdrukkelijk op de kosten van het betaalverkeer in Spanje. Een voorbeeld van commitment van certificaathouders en de transparantieplichting die de bank op zich heeft genomen is een vraag over de composteerbaarheid van de betaalpas. Zowel medewerkers van de bank als SAAT voelen zich verantwoordelijk om deze vraag goed te beantwoorden.

De voorzitter biedt de aanwezigen graag de gelegenheid tot het stellen van vragen over het gevoerde beleid. Zij geeft aan dat zij de vragen zal beantwoorden vanuit het perspectief van aandeelhouder. Vragen die direct verband houden met de activiteiten van de bank zullen doorverwezen worden naar het bestuur van de bank.

Mevrouw Van der Woude (Utrecht) vraagt of er meer gezegd kan worden over wat gedaan wordt met het begrip *social inclusion*.

Mevrouw .... (Hardenberg) refereert aan een lezing die zij heeft bijgewoond waar een medewerker van Al Gore sprak. Aan Duitsland is de vraag gesteld over het klimaatprobleem. Allerlei sociale voorzieningen en doelstellingen kunnen worden nagestreefd, maar de vraag is in hoeverre -in de gedachten van Triodos Bank- er een hiërarchie in kan worden aangebracht.

De heer Jonker (Zeist) heeft een oproep. Hij vindt het buitengewoon boeiend hoeveel tijd en energie Triodos Bank steekt en onderneemt in de financiële bankensector en maatschappij, maar laat de medewerkers van de bank zich realiseren dat zij ook bezig zijn met de uitvoering van het bankbedrijf.

Ten aanzien van de vraag over *social inclusion* antwoordt de heer Lageweg dat deze kwestie bij zijn aantreden enige jaren geleden een belangrijk aspect vormde van zijn motivatie. Vanochtend is door de heer Blom het thema participatie toegelicht met het wijzen op een direct verband tussen de thema's Klimaat & Energie en Landbouw & Voeding enerzijds en *social inclusion* anderzijds. De heer

Lageweg ondersteunt dat. Het betreft participatie van mensen die zich vaak niet voldoende uitgenodigd voelen voor een wereld waar Triodos Bank voor staat. Het past bij de bank op dit punt wat meer het publieke debat te zoeken. Deze discussie wordt vanuit SAAT met de Raad van Bestuur gevoerd. SAAT pleit sterk voor veel aandacht voor dit belangrijke maatschappelijke thema.

De thema's 'eerlijk' en 'fair' raken de kern van het onderwerp sociaal en inclusiviteit. Daaraan voegt de heer Lageweg het begrip 'true cost, true price' toe. Bij 'true cost, true price' is er sprake van een beloning voor de bijdrage van een product of bedrijf aan maatschappelijke doelen. De wereld staat in brand op het gebied van CO₂, maar ook sociaal, bijvoorbeeld wat betreft ongelijkheid en gezondheid. De heer Lageweg zegt pleitbezorger te zijn van verbinding van die thema's door deze gericht op te pakken en sociale en economische duurzaamheid met elkaar in verbinding brengen, ook bij producten en diensten vanuit de bank. De heer Schoors vult aan dat er in België een breed publiek platform bestaat waar met een aantal mensen samen wordt gewerkt en een debat gaande is op klimaat- en sociaal beleid. Er is draagvlak nodig om dit klimaatbeleid te voeren.

Op de derde vraag antwoordt mevrouw De Zwaan dat het perspectief van SAAT is dat Triodos Bank een bank is die het bankbedrijf op excellente wijze moet en wil uitvoeren op basis van de missie van de bank en daarbij door middel van 'Change Finance' een goed voorbeeld stelt.

Er is een vraag via de webcast ontvangen. De vraagsteller heeft afgelopen half jaar geen rendement op certificaat behaald vanwege de intrinsieke waarde. Heeft de bank te maken met slechte of andere oorzaken? De voorzitter geeft aan dat niet SAAT, maar de bank die vraag dient te beantwoorden. De Heer Wingelaar, directeur Finance, beantwoordt de vraag. De berekening van de uitgifteprijs van certificaten wordt afgerond op hele euro's. Bijvoorbeeld alle waarden tussen €83,52 tot en met €84,48 worden afgerond naar EUR 84. Er is dus zeker een ontwikkeling gaande, maar die resulteert op dit moment niet in een afronding naar een hele euro meer. Door de jaren heen kan een gestage groei van de intrinsieke waarde geconcludeerd worden.

De heer Douma (Rotterdam) doet een oproep en wil graag terugkomen op de discussie over *social inclusion* waarachter hij zich zegt te scharen. Banken kozen er 10 jaar geleden voor om de ongelijkheid in de wereld aan te pakken, maar het is alleen maar erger geworden. Er is op dat gebied heel veel werk te verzetten en er is wel degelijk een verbinding met beprijzing van klimaatmaatregelen en *social inclusion*. De heer Douma heeft hierover in de pauze met de heer Blom over gesproken. In het bestuursverslag leest de heer Douma over de tevredenheid omtrent de groei van Triodos Bank en de positieve impact, maar ook dat Triodos Bank worstelt met toenemende regeldruk, druk van toezichthouders, kosten etc. waardoor het voor Triodos Bank een hele uitdaging is om daarin een goede balans te vinden. Triodos Bank neemt een aantal intrinsieke maatregelen op het gebied van missie en strategische visie om zelf beslissingen te nemen in lijn met wat de bank beoogt te doen, maar ook in de structuur wordt ingegrepen door een Chief Risk Officer aan te stellen met betrekking tot Risk Management en Compliance. De andere structuurinterventie is het creëren van een Banking Committee. De heer Douma zegt niet te kunnen beoordelen of dit goed is. De oproep die de heer Douma doet aan de Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen en SAAT is om in al die maatregelen de juiste balans te blijven vinden, dus harde maatregelen zoals ingrijpen in de structuur, maar ook oog houden voor de sociale kant van de organisatie en het zelfbeslissend vermogen van medewerkers.

De heer Schut (Driebergen) verzoekt om de 40% die antwoordt op de enquête "ik weet het niet" serieus te nemen en er aandacht aan te besteden. Daarnaast merkt de heer Schut op minder goed te horen en geeft aan dat zijn vrouw doof is. Hij geeft een compliment voor de tolk die aanwezig is in de zaal, maar het kan nog beter. Ook deze aandeelhoudersvergadering zou ondertiteld mogen zijn.

De voorzitter dankt de vraagstellers voor hun oproepen en bijdragen. De voorzitter bevestigt dat het uitermate belangrijk is dat Triodos Bank bereikbaar en beschikbaar is en op de goede manier in gesprek kan gaan met 44% van de certificaathouders die op de enquête antwoordt het niet te weten. Daarnaast is van belang dat SAAT ook alle klanten kan vinden die met de opgaaf te kampen hebben die de heer Douma schetst. SAAT maakt zich daar hard en sterk voor evenals wat betreft de oproep als het gaat om de mentale weerbaarheid binnen Triodos Bank.

3. Benoeming van mevrouw Valcarcel tot lid van het Bestuur van SAAT

De voorzitter verwijst naar het profiel van het bestuur van SAAT waaraan de leden in het algemeen moeten voldoen, zoals financiële kennis, begrip en ambitie omtrent de missie van Triodos Bank en impact die Triodos Bank creëert. Ook is van belang dat er verschillen zijn in het bestuur als weergave van de verschillen die Triodos Bank vertegenwoordigt door verschillende nationaliteiten, kennis, achtergrond en geslacht. Om deze reden is het bestuur van SAAT zeer verheugd met versterking via de Spaanse, vrouwelijke kandidaat die met het vertrek van de heer Nawas de wens omtrent kennisverrijking middels een bancaire achtergrond en financiële expertise kan invullen. De kandidaat, mevrouw Valcarcel, heeft blijk gegeven al die elementen in zeer ruime mate te vertegenwoordigen. Zij is haar loopbaan gestart in accounting en banking, heeft een PhD voltooid over impact en duurzaamheid en haar keuze gemaakt voor fondsen met aandacht voor en investeringen in sociale vraagstukken. De voorzitter is buitengewoon verheugd dat mevrouw Valcarcel bereid is om haar tijd, aandacht en energie aan SAAT en Triodos Bank te schenken. Daarom wordt zij voorgedragen als kandidaat.

Mevrouw Valcarcel betreedt het podium voor een korte toelichting omtrent haar (studie)achtergrond op het gebied van rechten en bedrijfskunde. Vervolgens geeft mevrouw Valcarcel aan gedurende 10 jaar voor banken te hebben gewerkt en vermogenskantoren voor de financiële sector voordat zij kennismaakte met duurzame ontwikkeling, waarbij haar focus ligt op *social inclusion*, *social finance* en *social investment*. Daarnaast is zij promotor van een *social finance cooperation*. Mevrouw Valcarcel vindt het een voorrecht om in Nederland te werken en aan het verder uitbouwen van de change in finance.

De voorzitter geeft de mogelijkheid om vragen te stellen aan mevrouw Valcarcel. Er zijn geen verdere vragen.

Het Bestuur van SAAT stelt voor mevrouw Valcarcel te benoemen als lid van het Bestuur van SAAT voor een termijn van vier jaar, effectief na afloop van deze jaarlijkse vergadering van certificaathouders. De Raad van Commissarissen van Triodos Bank N.V. heeft, conform artikel 8 lid 1 sub m van de statuten van Triodos Bank, zijn voorafgaande goedkeuring gegeven aan het positieve besluit dat de Raad van Bestuur van Triodos Bank N.V., conform artikel 6 lid 4 van de statuten van SAAT heeft genomen in verband met de voordracht tot benoeming van mevrouw Valcarcel.

De voorzitter geeft vervolgens aan dat er 117 certificaathouders met stemrecht in de zaal aanwezig zijn, die tezamen 41.903 stemmen vertegenwoordigen. Er zijn voorafgaand aan de vergadering aan een onafhankelijke vertegenwoordiger van de bank door 10.096 certificaathouders volmachten met steminstructie verleend, tezamen voor 257.872 stemmen. In totaal kunnen vandaag dus 299.775 stemmen worden uitgebracht. De voorzitter merkt op dat in de structuur van Triodos Bank is ingebouwd dat een certificaathouder maximaal 1.000 stemmen kan uitbrengen.

Na een korte toelichting over de stemprocedure en het oefenen aan de hand van een testvraag, wordt overgegaan tot stemming over de benoeming van mevrouw Valcarcel.

De voorzitter constateert dat mevrouw Valcarcel is benoemd tot lid van het Bestuur van SAAT. Zij heet mevrouw Valcarcel hartelijk welkom als bestuurslid en geeft aan uit te kijken naar de samenwerking.

4. Rondvraag

De heer Lamers, leerling in antroposofie, geeft aan sinds kort certificaathouder te zijn en is nieuwsgierig naar wat hij kan leren van Triodos Bank en hoe dit zich verhoudt tot de antroposofie.

De voorzitter nodigt de heer Lamers uit om het antwoord op zijn vraag in een persoonlijk gesprek nader toe te lichten op basis van de thema's, de oorsprong en bron tot inspiratie en de doelstellingen van de bank. De heer Bierman, directeur Triodos Nederland, biedt eveneens aan om in direct contact gezamenlijk het thema te bespreken.

De heer Lageweg refereert aan de buitengewone belangrijke oproep die is gedaan omtrent de

interactie vanuit SAAT en haar certificaathouders en voegt hier een tweetal oproepen aan toe. De heer Lageweg nodigt de certificaathouders uit om bij een volgende gelegenheid mogelijk geïnteresseerde mensen mee te nemen die niet of niet jaarlijks bij de Algemene Vergadering aanwezig zijn. Daarnaast wijst hij op de ook voor zakelijke certificaathouders interessante Hart-Hoofd-dag op 23 mei a.s., een evenement waarbij honderden relaties aanwezig zijn. De heer Lageweg juicht het toe dat certificaathouders het evenement bezoeken. In een informele setting kan hetgeen er leeft onder relaties van de bank met elkaar gedeeld worden.

Voordat de voorzitter tot sluiting van de vergadering overgaat, memoreert de voorzitter dat vandaag afscheid is genomen van de heer Nawas. De voorzitter dankt hem heel hartelijk voor de afgelopen 5 jaar. De heer Nawas heeft heel veel bijgedragen aan SAAT, zowel vanuit zijn bancaire achtergrond als ook vanuit zijn persoonlijke kwaliteiten. SAAT zal de heer Nawas zeer node missen. De voorzitter dankt Nawas voor het delen zijn kennis en de verdieping die hij SAAT heeft gebracht en zegt tot ziens in zijn nieuwe rol als lid van de Raad van Commissarissen.

5. Sluiting

De voorzitter dankt de certificaathouders voor hun komst en hun betrokkenheid bij Triodos Bank en wenst iedereen wel thuis.

J.G.J.M de Zwaan
*Voorzitter van het Bestuur van
Stichting Administratiekantoor
Aandelen Triodos Bank*

J. van der Velden
Notulist